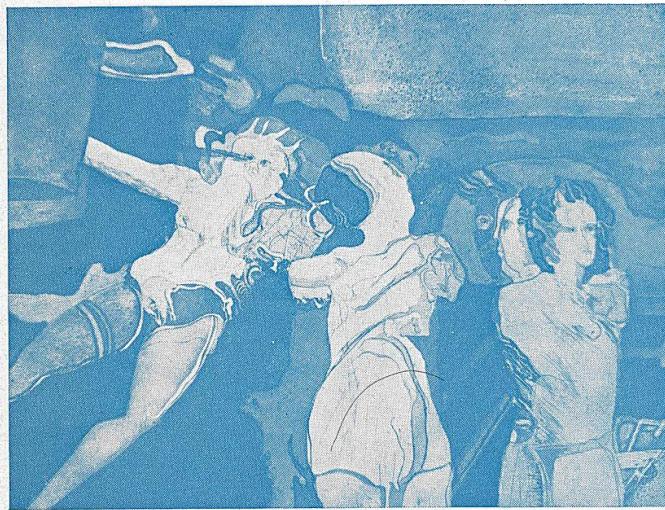

male okrugle rane

Nameravala sam da pišem o suncokretima. Bilo je to ove jeseni, dok sam putovala autobusom u selo, zasjenjena vatom koja je gorela daleko u polju. Bila je noć, u autobusu nije bilo putnika, seljaci ne vole da putuju noću, ali ja čekam baš noć. Sedela sam na zadnjem sedištu, u prozoru je bila moja senka, u polju su gorele vatre, i ja sam, zaista, htela da pišem o suncokretima, samo da već jednom izadem iz autobusa, da siđem, onda.

Međutim, kroz prozor sam iznenada ugledala, kraj puta, moga dragana, kako stoji zamišljen, u kaputu sa podignutom kragom, kako stoji zamišljen... Hhee, viknula sam, i počela da mu mašem, osmehnutu, i obradovana u prvi mah, ali on, kao da me nije primetio, ostade gluv, i nepomeren. Autobus je jurio, skočila sam sa sedišta, i mahala mu, mahala, lupala u prozor, i vikalala mu ime, ne bili me čuo, ali on je i dalje bio jednak zamišljen i miran. A vatra je i dalje gorela, i bivala sve bliže, sve bliže. Rasplamsavala se sad, već sasvima blizu njega, draganje moj, izgorećeš, vatra je sve bliže, sve bliže... I ja sam sve glasnije vikala, sve jače udarala rukama u prozor. To je njegova kosa koju sam toliko volela, ne mogu to gledati, molim vas zaustavite autobus... stanite, molim vas... izgoreće... izgoreće... zašto se ne skloni negde?... Žao mi vi ne po-mažete? Zaustavite autobus, stanite, molim vas, sedišta su prazna, on će sestiti ovde pored mene, platićemo kartu... Ja ga ne mogu ostaviti ovde na putu, niko ga neće čuti kad bude vikao... A vatra je, sasvim je jasno vidim, izgoreće... Ali, gospodo, strogo je zabranjeno zaustavljati se na otvorenom putu, shvatite... Otvorićemo prozor, to je sve što možemo učiniti za vas...

Nameravala sam da pišem o suncokretima i onda kad smo kilometrima trčali po ataru za leptirima, slagali ih u veliku kutiju od šibica, i u snu se smeškali pri pomisli na tu veliku kutiju, na te velike leptire. Slušali smo pesme o junacima i ratovima, u predvečerja koja su se rumenela, a nedeljom smo, pre ručka, u grobljanskim livadama brali cveće. Jovan je imao krupne, crne oči, koje su ličile na nesreću, na plakanje, na nepravdu, i krastave ruke, i krastave ruke. Njega su svi izbegavali, ništa nisu hteli da dotaknu što je dotaknu njegova krastava ruka, misleći da će dobiti bolest od koje se umire, ali Jovan je meni donosio najrascvetanje ljubičice, one su rasle na onim mestima koje osim Jovana niko nije poznavao. On je bio ponosan zbog toga, i ja sam to znala. Sakupljaо je šarene salvete, pa ih posle meni poklanjaо, i leptire koji su bili najlepši. Odvajao ih je, i pružao mi stidljivo: uzmi, meni ne trebaju... A kad sam ja odbijala, on me je sve upornije molio da ih uzmem, jer nisu leptiri ne trebaju, nisu leptiri ne trebaju...

Bila su to vremena kojih više ni u snu nema, jer se i san preoblikio u male, okrugle rane.

Nameravala sam da pišem o suncokretima i onda kad te još nisam poznavala, ali kad sam se slušala, tako pouzdano, sigurno. Krio si lice u pesku, u močvarama, a mene su držali, okupani i namirisanu, u prozoru, među muškatlama, i svinjem zavesama. I onda sam htela da pobegnem odatle, da krenem u svet, i da te pro-

uadem... Ali dobro su me čuvali, i kad sam plakala klečeći u dovratku, dobro su me čuvali...

Papučice od svile, čije su, papučice od svile, čije su? — pevušio je mladić piskavim glasom, zagledan u zid, kao da je na njemu otkrio nešto veliko i značajno. Prilazio je sve bliže zidu, zagledao ga sa svih strana... Papučice od svile, čije su, papučice od svile, čije su, ponavljaо je uporno, mada na zidu ničega nije bilo, to se jasno moglo videti.

Marko, vrti se u krevet, čuješ, Marko, hajde lezi... Papučice od svile, čije su, papučice od svile... evo ih!... ja ih držim u ruci, razgovarao je viško mladić, pa su se svi u sobi okrenuli prema njemu, ali, pošto u njegovoj ruci, ipak, ništa nije bilo, nastavili su da se zabavljaju, ne obraćajući više pažnju na njega.

Marko, lezi već jednom, umorio si se, čuješ šta ti kažem...

Sada ču doneti burgiju, i probišći malu rupu u zidu, razgovarao je i dalje mladić sa samim sobom. Ta rupa, značiće mi mnogo u životu. Znao sam ja već odavno da ču je morati jednom probušiti, i to baš na ovom mestu, na ovom zidu... Sad ču doneti burgiju...

Molim Vas, stavite mi ruku na rame, govorila je tiho nakarminisana devojka. Ovaj svet ovde misli da sam ja došla ovamo da se zabavljam... Međutim, nije tako, to nije tačno... Ja sam veoma bolesna, od zalivanja cveća, od kiše, od plakanja... Zato, molim Vas, stavite mi ruku na rame... Ta Vaša ruka, na mom ramenu, neće učiniti da ja ozdravim, ali značiće mi mnogo u životu.

Papučice od svile, čije su, papučice od svile, čije su... evo ih, vise na koncu, govorio je mladić i dalje, kao po taktu, pevušeći, i bušio burgijom rupu u zidu. Jedan, dva, tri, i biće sve gotovo, kako će biti srećan, ah, kako će se radovati...

Molim Vas, poljubite me u vrat, šaputala je i dalje mala, nakarminisana devojka. Ja u taj poljubac više ne verujem, ali taj poljubac značiće mi mnogo u životu, ja će učiniti da bude tako... Zato, molim Vas, poljubite me u vrat... od Vas zavisi... Kažite mi da li ste ikad verovali u poljupce?

Oprostite, ja Vas, ipak, neću poljubiti, mada bih i sam to želeo. I ja ne verujem u taj poljubac... Slušajte, molim Vas... Zvone zvona... slušajte... Meni se taj zvon, zariva duboko u meso, u krv... I zaista mi mnogo znači u životu... Hoćete li da Vam pričam o tome?

Neee, ja nisam došla ovamo da se zabavljam... I vi grešite...

Papučice od svile, čije su, papučice, papučice, svilenе, pevušio je mladić neumorno, i bušio burgijom rupu u zidu. Samo još malo, i biće sve gotovo, biće sve kao što sam želeo... Papučice od svile obesišu o vrat, i one će visiti o mom vratu, na koncu, svilenom, papučice od svile.

Nameravala sam da pišem o suncokretima i onda kad sam šaputala Spomenki na uvo, zavlačeci se u njen krevet, kad nam vaspitači u internatu pogase svetla i »naredne« spavanje, o prvom nagoveštaju onog što smo samo slutile, i krile svoju slutnju daleko od svetla, od sunca... O njoj smo mogle da govorimo samo noću, da nas ne čuje neko, i ne prijava. Suncokreti su u poljima šumno cvetali, a mi ni tada nismo bile kao ostale devojčice. Nama su uvek dešavalo nešto neobično, tako su bar drugi govorili, međutim, mi smo samo umele da volimo više od njih, i bili smo uvek veoma zaljubljene, mada nismo imale mladiće koji bi nas izvodili u pozorište, sačekivali nas posle časova pred kapijom i ljubili u obraz. Nama je i bez njihovog društva, i bez njihovih velikih razgovora, bilo dobro.

Ja sam volela živahan potok koji je proticao pored naše učionice. Za vreme odmora, naročito u jesen, kad mi je bio najdraži, nisam se odvajala od prozora, dok profesor ne uđe u učionicu.

Profesor je ulazio naglo, treskajući vratima, a meni se činilo da on to uvek nameravo radi, kako bi skrenuo pažnju na sebe, jer, isto tako, meni se činilo da je njemu veoma neprijatno u razredu prepunom devojaka, devojačkih usana, očiju, kose, devojačkih lepršavih haljina, i mirisavih bluzica, tokom čitavog školske, a načeg onog momenta, kad ulazi u učionicu, i zatiče nas u tajnim, šukavim razgovorima, koji su se njemu činili zavereničkim, i mučili ga. Zato je uvek bacao dnevnik na sto, što je izazivalo vrlo nelagodan, tup odjek. Zatim je skidao šal, i vešao ga na zid, o ekser, koji je ukucan na njegov zahtev, a devojke su već počinjele uobičajena, neozbiljna dobacivanja, hvaleći njegov ukus u izboru odela, dok je on već otvarao prozivnik, ne bi li ih tako uplašio, i stišao, i cinično im davao primedbe na njihov izgled, frizuru, ispravljanju ih u izgovoru.

Ali, i tada mene je profesor zaticao pored prozora, i dok je on prilazio svom stolu, što mi je bivao bliži, jer moja klupa je bila odmah uz njegov sto, osećala sam kako mi obrazi gore od rumenila, koje sam uzalud htela da zaustavim, i obuzdam, pa sam lagano sedala na svoju stolicu, pritisnući dlanovima lice, i tada sam žarko želela da se smanjam da nevidljivosti, da se preobrazim u sićušnu leptiricu koja bi se zavukla duboko pod zemlju, tamno dole, kraj potoka. Tako ne bih nikad sedela u ovoj učionici, s mukom trpeći poglede devojaka, tako ne bih nikada sedela u ovoj učionici...

Nameravala sam da pišem o suncokretima kad su sve naše sobe imale miris sena.

Nedelja je. Otac spaljuje knjige na tavani. Eeeej, upalićeš nas, više mu mama, ali on ništa ne čuje. Mama čuči pored bunara, sipa mačkama mleko u tanjur, i strepi. Upaliće nas, misli ona. Dim kulja kroz odzak, kroz sve otvore na krovu. Zašto ih sad spaljuje kad ih je godinama kupovalo i čuvao? — Šta mu je bože, pita se mama zabrinuto, i opet ga viče... Sidi već jednom, dosta je! Ali otac se ne odaziva. Nedelja je. Ručak je gotov, čekamo oca da sida sa tavani. On ulazi u kuhinju sav crn, sav garav. Operi se, kaže mu mama. Ali, on čuti i seda za sto. Sipa supu u tanjur. Mačke počinju da nas napadaju i grebu. Nisu one gladne, kaže mama, sad sam ih hrnila. Otac uzrujuju skače sa stolice, goni ih metlom napolje, tuče ih. Mačke beže i zavlače se u slamu. Otac se vraća u kuhinju, seda za sto i nastavlja da srće supu. Nedelja je. Gde je moj sin, pita mama. Zaista, gde je moj brat, pitam ja. Možda gleda televiziju. Možda spava. Nedelja je. Zbilja, gde je naš sin, pita otac i ustaje sa stolice. Možda spava, kažem ja tiho. Otac čuti i čačka zube. Mama ga uzima u naručje i nosi do kreveta. Polozila ga je na led, on se ni malo ne opire, zatim uzima iz kredenca točir i bokal s vinom, stavlja mu točir u usta, i sipa vino iz bokala, sve, sve... Otac već spava, kaže mama. Ja ču krenuti malo na groblje. Nedelja je.

Sedim u baštici. Tišina. Iznenada se trzam, kao da sam čula korake, tako mi se učinilo. Zaista, gde je moj brat? Idem da vidim da se nije možda zavukao u čardak, pa hoće da ga ja tražim ili je otisao da se voza na ringišilu; možda me tamo čeka, i čuva mesto za mene. Nedelja je. Sunce nedeljom liči na zlato,